

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

OBCHODNÍ
AKADEMIE
PŘEROV

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<i>Registrační číslo projektu:</i>	CZ.1.07/1.5.00/34.0498
<i>Název projektu:</i>	OA Přerov – Peníze středním školám
<i>Číslo a název oblasti podpory:</i>	1.5 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách
<i>Realizace projektu:</i>	02. 07. 2012 – 01. 07. 2014

<i>Autor:</i>	Irena Sládečková
<i>Období vytváření výukového materiálu:</i>	11/2013 – 12/2013
<i>Ročník:</i>	3.
<i>Tematická oblast, předmět (klíčová slova):</i>	Srážky z mezd – sociální a zdravotní pojištění
<i>Způsob použití výukového materiálu ve výuce:</i>	e-learningová výuka

Cíl: Seznámit se s principem odvodu pojistného na sociální zabezpečení, pojistného na zdravotní pojištění. Znat způsob výpočtu odvodů za zaměstnance a zaměstnavatele.

Pojistné na sociální zabezpečení

Pojistné na sociální zabezpečení řeší Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti ve znění pozdějších předpisů.

Výběrem pojistného jsou zajištěny prostředky na:

- **důchodové pojištění** (stáří, invalidita, ztráta životního partnera, ztráta rodiče)
- **nemocenské pojištění** (dočasná pracovní neschopnost, ošetřování člena rodiny, mateřská dovolená, převedení na jinou práci z důvodu těhotenství a mateřství)
- **státní politiku zaměstnanosti** (tj. příspěvek na aktivní i pasivní politiku zaměstnanosti)

Pojištění je příjmem státního rozpočtu, je odváděno prostřednictvím okresních správ sociálního zabezpečení.

Poplatníci:

1. a) organizace – právnické osoby, fyzické osoby
b) zaměstnanci:
 - v pracovně právním poměru
 - na základě dohody o pracovní činnosti
 - členové družstev
 - společníci ve společnostech s ručením omezeným, komanditisté v komanditní společnosti
 - soudci
2. osoby samostatně výdělečně činné
3. osoby dobrovolně účastné (např. ženy v domácnosti)

Základ pro stanovení pojistného, (částka, ze které je počítáno příslušné %), je stanoven takto

- **pro zaměstnance** – úhrn příjmů zúčtovaných v souvislosti s výkonem zaměstnání
- **pro organizace** – úhrn příjmů všech zaměstnanců

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

OBCHODNÍ
AKADEMIE
PŘEROV

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- **osoby samostatně výdělečně činné** – 50 % z vyměřovacího základu (rozdílu mezi příjmy a výdaji za předcházející kalendářní rok)

Sazby pojistného na sociální zabezpečení

a) pro organizaci 25 %, z toho

- 2,3 % na nemocenské pojištění
- 21,5 % na důchodové pojištění
- 1,2 příspěvek na státní politiku zaměstnanosti

Pokud je malou organizací do 25 zaměstnanců může odvádět 26 % z vyměřovacího základu, pokud tak písemně oznámí OSSZ do 20. ledna. Výhodou jsou pak nižší příspěvky v případě nemoci zaměstnanců.

b) pro zaměstnance 6,5 %, z toho

- 0 % na nemocenské pojištění
- 6,5 % na důchodové pojištění
- 0 % příspěvek na státní politiku zaměstnanosti

c) pro OSVČ 29,2 %, z toho

- 28 % důchody
- 1,2 % zaměstnanost

Pro OSVČ je příspěvek na nemocenské pojištění dobrovolný.

Od 1. 1. 2013 je nový dobrovolný druhý pilíř penzijního systému – důchodové spoření. Upravuje je zákon o pojistném na důchodové spoření. Zaměstnavatel pak sráží zaměstnanci 5 % na důchodové spoření a 3,5 % na důchodové pojištění. Účast zaměstnanců ve druhém pilíři je minimální.

Způsob odvodů pojistného

1. **Organizace** odvádí pojistné (zálohy na pojistné, protože pojistné je ročně vyúčtováváno) za sebe i za zaměstnance.
Odvádí se na příslušný účet u okresní správy sociálního zabezpečení.
Zálohy na pojistné jsou splatné do 20. dne následujícího kalendářního měsíce.
Do stejného termínu podává organizace hlášení okresní správě sociálního zabezpečení na předepsaném tiskopisu.
2. **OSVČ** odvádí pojistné sama.
Zálohy jsou splatné do 20. dne následujícího kalendářního měsíce.
Doplatek do jednoho měsíce od podání daňového přiznání.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pojistné na zdravotní pojištění

Řeší předpis č. 592/1992 Sb. o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění

Plátcí zdravotního pojištění jsou

- zaměstnanci (stejně i společníci v s.r.o., členové družstev, pracovníci ve služebním poměru, soudci, poslanci),
- osoby samostatně výdělečně činné,
- zaměstnavatelé,
- stát.

Stát je plátcem zdravotního pojištění za:

- nezaopatřené děti
- poživatelé důchodů
- příjemci rodičovského příspěvku
- ženy na mateřské a rodičovské dovolené
- uchazeči o zaměstnání evidovaní na úřadech práce
- osoby převážně nebo úplně bezmocné a osoby o ně pečující
- příjemci dávek nemocenského pojištění
- osoby řádně a celodenně osobně pečující alespoň o 1 dítě do 7 let věku nebo o 2 děti do 15 let věku

Účast na zdravotním pojištění vzniká narozením.

Výše pojistného:

1. Stát platí pojištění za své pojištěnce v minimální výši (5 829 Kč x 13,5 %) 787 Kč.
2. Pro zaměstnance je vyměřovacím základem hrubý příjem, zaměstnavatel odvádí za zaměstnance 4,5 % z vyměřovacího základu
3. Pro zaměstnavatele je vyměřovacím základem hrubý příjem zaměstnanců, zaměstnavatel odvádí 9 % z vyměřovacího základu.
4. Pro osoby samostatně výdělečně činné je vyměřovacím základem 50 % z rozdílu mezi příjmy a výdaji. Je odváděno 13,5 % z vyměřovacího základu.

V zákoně je taxativně vymezen seznam položek (výkonů) hrazených zdravotními pojišťovnami.

Způsob odvod pojistného je stejný jako u sociálního pojištění. Odvádí se zdravotní pojišťovně, u které je zaměstnanec přihlášen.

Zdravotní pojišťovny:

- Všeobecná zdravotní pojišťovna
- Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra
- Metall – Aliance

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank a pojišťoven a stavebnictví
- Česká průmyslová zdravotní pojišťovna
- Revírní bratrská pokladna
- Vojenská zdravotní pojišťovna České republiky
- Zaměstnanecká pojišťovna Škoda

Do vyměřovacího základu pro pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění u zaměstnanců se zahrnuje také tzv. nepeněžní plnění – 1 % z pořizovací ceny osobního automobilu využívaného k služebním i soukromým účelům, zvýhodněné zaměstnanecké nákupy apod.

Otázky k textu:

1. Zaměstnanec Novák má hrubý příjem 20 000 Kč. Kolik odvede na sociální pojištění a kolik na zdravotní pojištění? Kolik za něj činí odvody zaměstnavatele.
2. Zůstaňme u pana Nováka. Kolik firma odvede okresní správě sociálního zabezpečení a kolik zdravotní pojišťovně?
3. Za koho platí zdravotní pojištění stát?
4. Komu je odváděno zdravotní pojištění?

1. Do vyměřovacího základu pro pojistné na sociální zabezpečení se zahrnuje
 - a) hrubá mzda zaměstnance
 - b) 1 % z pořizovací ceny osobního automobilu, který je v majetku podniku, a je zaměstnancem využíván k soukromým k služebním účelům
 - c) rozdíl mezi prodejní a běžnou cenou, za kterou zaměstnanec nakupuje zboží od zaměstnavatele
 - d) náhrada od zaměstnavatele za použití vlastního náradí
 - e) náhrada ztráty na výdělku při pracovním úrazu
2. Zaměstnavatel odvádí na pojistném na sociální zabezpečení
 - a) 25 % z vyměřovacího základu
 - b) pokud je malou organizací do 25 zaměstnanců může odvádět 26 % z vyměřovacího základu, pokud tak písemně oznámí OSSZ do 20. ledna
 - c) 25 % nebo 26 % z vyměřovacího základu, záleží na jeho rozhodnutí v daném měsíci
3. Pojistné na sociální zabezpečení a pojistné na zdravotní pojištění je splatné
 - a) od 1. do 20. dne následujícího měsíce
 - b) dva dny před výplatním termínem
 - c) do konce následujícího měsíce
4. Pojistné na sociální zabezpečení je určeno
 - a) jen na důchodové pojištění, nemocenské pojištění a státní politiku zaměstnanosti
 - b) jen na důchodové pojištění, příspěvky na děti a nemocenské pojištění
 - c) jen na důchodové pojištění a příspěvky v nezaměstnanosti

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

5. Plátcem zdravotního pojištění je
 - a) zaměstnanec
 - b) společník v s. r. o., člen družstva
 - c) osoby samostatně výdělečně činné
 - d) zaměstnavatelé
 - e) stát
6. Stát je plátcem zdravotního pojištění za
 - a) nezaopatřené děti
 - b) nezaměstnané, nezáleží na tom, zda jsou či nejsou evidováni na úřadu práce
 - c) ženy na mateřské a rodičovské dovolené
 - d) příjemce dávek nemocenského pojištění
 - e) poživatelé důchodů

Zdroje

ŠUBRT, Bořivoj a kol. *ABECEDA mzdové účetní 2011*. Ostrava: ANAG, 2011, ISBN 978-80-7263-635-8
NEUVEDEN. *Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce* [online]. [cit. 28.12.2013]. Dostupný na WWW:
business.center.cz/business/pravo/zakony/zakonik-prace/
NEUVEDEN. *Zákon č.48/1997 Sb., o pojistném na veřejné všeobecné zdravotní pojištění* [online]. [cit.
28.12.2013]. Dostupný na WWW: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/vzp-pojistne/>
NEUVEDEN. *Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku
zaměstnanosti* [online]. [cit. 28.12.2013]. Dostupný na WWW:
<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/socialni-zabezpeceni-pojistne/>